

doi: <https://doi.org/10.33763/finukr2020.01.073>

УДК 336.14: [336:334.012.74] (477)

Г. В. Возняк

доктор економічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу регіональної фінансової політики ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України", Львів, Україна, gvoznyak@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2001-0516>

І. В. Жеребило

кандидат філософських наук, доцент, директор Львівського навчально-наукового інституту ДВНЗ "Університет банківської справи", Львів, Україна, zherebilo@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3147-9590>

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО СПРОМОЖНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: РИЗИКИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Анотація. Фінансова децентралізація, що є потужним механізмом підвищення ефективності використання бюджетних коштів та створення належних умов для забезпечення виконання місцевими органами влади й органами місцевого самоврядування своїх повноважень, здатна продукувати ризики формування фінансово неспроможних територіальних громад. У статті окреслено такі ризики, надано їх характеристики. Підкреслено, що основними серед них є: мінімізація ефективності контролю центральною владою бюджетного процесу на місцевому рівні, ефект м'яких бюджетних обмежень та надмірна орієнтація на поточне споживання, ігнорування критеріями формування спроможних громад і політизація процесу об'єднання останніх обласними радами, дублювання повноважень та посилення дисбалансів у форматі "ресурси – повноваження", поглиблення фінансово-економічної диференціації розвитку територій. Запропоновано напрями нівелювання зазначених ризиків у частині вдосконалення нормативно-правового забезпечення, посилення контролю діяльності органів місцевого самоврядування, підвищення прозорості бюджетного процесу тощо.

Ключові слова: фінансова децентралізація, об'єднані територіальні громади, фінансова спроможність, ризики, місцеві бюджети.

Рис. 1. Літ. 10.

Halyna Voznyak

Dr. Sc. (Economics), Senior Research Fellow, SI "Institute of Regional Research named after M. I. Dolishnyi of the NAS of Ukraine", Lviv, Ukraine, gvoznyak@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2001-0516>

Iryna Zherebylo

Dr. Sc. (Philosophy), Associate Professor, SHEE "Banking University", Lviv, Ukraine, zherebilo@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3147-9590>

THE FORMATION OF FINANCIALLY SOLVENT TERRITORIAL COMMUNITIES: RISKS OF DECENTRALIZATION

Abstract. Financial decentralization is a powerful mechanism for increasing the efficiency of budgetary use and creating the right financial conditions to ensure that local and local governments fulfill their powers. At the same time, it may produce risks for the formation of financially viable newly established territorial communities. The purpose of the article is to identify and systematize the risks of financial decentralization in order to form financially viable territorial communities and justify possible ways of leveling them. The article identifies the potential risks of deepening this reform and describes their characteristics. It is shown that among them are domination of local interests over

© Возняк Г. В., Жеребило І. В., 2020

national ones; minimizing the effectiveness of central government control over the local budget process; the effect of "soft budget constraints" and an over-orientation on current consumption; ignoring the criteria of forming capable communities and politicizing the process of community association with oblast councils; duplication of powers and deepening imbalances in the format of "resource-powers"; deepening financial and economic differentiation in the levels of territorial development, etc. It is proved that in the process of forming financially viable territorial communities there may be interrelated risks of different nature, and therefore it is appropriate to consider them in complex. This will allow them to anticipate their consequences and take steps to eliminate them. The author suggests possible directions of their leveling in terms of improvement of regulatory legal support; strengthening the control over the activity of local self-government bodies; increasing transparency of the budget process, etc.

Keywords: financial decentralization, territorial communities, financial capacity, risks, local budgets.

JEL classification: C23, H77, R58.

Г. В. Возняк

доктор экономических наук, старший научный сотрудник, ведущий научный сотрудник отдела региональной финансовой политики ГУ "Институт региональных исследований имени М. И. Долишнего НАН Украины", Львов, Украина

И. В. Жеребило

кандидат философских наук, доцент, директор Львовского учебно-научного института ГВУЗ "Университет банковского дела", Львов, Украина

ФОРМИРОВАНИЕ ФИНАНСОВО СОСТОЯТЕЛЬНЫХ ТЕРРИТОРИАЛЬНЫХ ОБЩИН: РИСКИ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИИ

Аннотация. Финансовая децентрализация, которая является мощным механизмом повышения эффективности использования бюджетных средств и создания надлежащих условий для обеспечения выполнения местными органами власти и органами местного самоуправления своих полномочий, способна продуцировать риски формирования финансово несостоятельных территориальных общин. В статье определены такие риски, представлена их характеристика. Подчеркнуто, что основными среди них являются: минимизация эффективности контроля центральной властью бюджетного процесса на местном уровне, эффект мягких бюджетных ограничений и чрезмерная ориентация на текущее потребление, игнорирование критериями формирования состоятельных общин и политизация процесса объединения последних областными советами, дублирование полномочий и усиление дисбалансов в формате "ресурсы – полномочия", углубление финансово-экономической дифференциации развития территорий. Предложены направления нивелирования отмеченных рисков в части совершенствования нормативно-правового обеспечения, усиления контроля деятельности органов местного самоуправления, повышения прозрачности бюджетного процесса и т. д.

Ключевые слова: финансовая децентрализация, объединенные территориальные общины, финансовая состоятельность, риски, местные бюджеты.

Фінансова децентралізація проводиться в багатьох країнах, у т. ч. тих, що розвиваються, та покликана забезпечити перерозподіл дохідних джерел, повноважень між рівнями влади й максимально ефективно фінансування соціальних стандартів на принципах субсидіарності. Кінцевою метою цієї реформи є досягнення ефективного використання бюджетних коштів і

створення належних фінансових умов для забезпечення виконання місцевими органами влади та органами місцевого самоврядування своїх повноважень, а також, що вкрай важливо, формування фінансово спроможних територіальних громад, здатних забезпечити надання якісних публічних послуг. У цьому контексті ключовою передумовою ефективного функціонування фінансів територіальних утворень базового рівня є забезпечення необхідного й достатнього обсягу їх фінансово-економічного потенціалу, при цьому своєчасність і повнота мобілізації фінансових ресурсів є домінуючою ознакою зростання доходів місцевих бюджетів, а отже, й збалансованості їхньої структури.

Окреслена тематика, з огляду на її соціально-економічну значущість, перебуває у фокусі наукових досліджень представників економічної й фінансової науки. В українській економічній літературі питання бюджетної децентралізації вивчають, зокрема, І. О. Луніна [1]; проблеми, пов'язані із формуванням бюджетів територіальних громад, – Б. С. Малиняк [2], структурні дисбаланси місцевих бюджетів базового рівня – Н. Я. Спасів [3]; особливості фінансового вирівнювання розвитку територій в умовах децентралізації – В. М. Опарін [4] та ін. Вплив бюджетної децентралізації на розвиток економічних систем різних рівнів є предметом дослідження зарубіжних учених [5–7]. Попри вагомий науковий доробок, перші підсумки реалізації реформи фінансової децентралізації в Україні засвідчують неоднозначність її впливу на розвиток територій різних рівнів управління та наявність ризиків, особливо в частині формування фінансово-економічного потенціалу територіальних громад. Окреслені питання потребують додаткового вивчення й обговорення.

Метою статті є визначення та систематизація ризиків фінансової децентралізації для формування фінансово спроможних територіальних громад і обґрунтування можливих напрямів їх нівелювання.

Для України нові можливості запровадження реформи фінансової децентралізації з'явилися у 2014 р., коли в просторі й часі перетнулися наявність проблеми, політична воля та бачення способів її виконання. За п'ять останніх років ми стали свідками помітних зрушень у адміністративно-територіальній і фінансовій сферах. На думку як вітчизняних, так і європейських експертів, реформа децентралізації є однією з найуспішніших в Україні, адже громади, котрі вчасно скористалися можливістю добровільного об'єднання, отримали додаткові фінансові ресурси разом із широкими повноваженнями. Успішні громади вже демонструють чималі досягнення в частині оптимізації бюджетних видатків, надання адміністративних послуг, поліпшення соціальної й транспортної інфраструктури тощо.

Утім, як показують світова практика та вітчизняний досвід проведення фінансової децентралізації, масштабність позитивних змін не виключає можливості виникнення ризиків децентралізації. Якщо виходити з класичного розуміння ризику – поєднання ймовірності й наслідків настання несприятливих подій, то децентралізація (як джерело/умова виникнення ри-

зику) призводить також до низки негативних змін (які мають імовірнісний характер) у формуванні фінансово-економічного потенціалу територіальних громад, а отже, їх розвитку загалом.

У результаті досліджень виявлено низку ризиків і суперечностей реформи фінансової децентралізації, поглиблення котрих не сприятиме розвитку громад загалом і нарощенню їхньої ресурсної бази зокрема. Основними з них є такі (рисунки):

Домінування локальних інтересів над загальнодержавними. Особливістю цього ризику є те, що посилення фінансової децентралізації здатне ускладнювати реалізацію державою такої функції, як стабілізація та перерозподіл доходів [8]. Закріплення чи перерозподіл за громадами базового рівня певних доходів спричиняє зменшення надходжень до державного бюджету та, як наслідок, підвищує ймовірність скорочення соціальних виплат. Реалізувати зазначену функцію за рахунок місцевих бюджетів вдається далеко не завжди. І це зрозуміло, адже передати видаткові повноваження територіям та мати право самостійно встановлювати місцеві податки вигідно насамперед громадам із високим рівнем доходів, отже, можливості надавати суспільні послуги в “заможних” територіях і надалі будуть більшими, ніж у “бідних”, таким чином, економічно потужні громади ставатимуть тільки сильнішими. Інакше кажучи, поглиблення фінансової децентралізації здатне послаблювати можливості держави ефективно перерозподіляти доходи й багатство. Пріоритети державної та місцевої влади стосовно реалізації бюджетної політики можуть бути різними, як наслідок, політика вирівнювання бюджетної забезпеченості буде неефективною, а диференціація розвитку територій посилюватиметься.

Мінімізація ефективності контролю з боку центральної влади бюджетного процесу на місцевому рівні. Річ у тім, що в умовах поглиблення реформи фінансової децентралізації (а отже, й істотного зростання надходжень до місцевих бюджетів) традиційно послаблюється контроль державою формування, раціонального та ефективного використання коштів місцевих бюджетів. Оскільки контроль (фінансовий чи бюджетний) є вагомим елементом управління місцевими фінансами, за підсумками його проведення зазвичай можна оцінити роботу органів місцевого самоврядування та їх спроможність забезпечити громаду фінансовими ресурсами, а отже, й гарантувати якісні суспільні послуги в повному обсязі. В цьому сенсі проблема спричинена недостатнім кадровим потенціалом територіальних громад (не всі з них спроможні належним чином розпорядитися фінансовим ресурсом) та низьким рівнем громадського контролю рішень органів місцевого самоврядування щодо використання коштів громад. Зрозуміло, що й у першому, й у другому випадках систему контролю на всіх стадіях і об'єктах бюджетного процесу не варто послаблювати, бо це слугуватиме деструктивним чинником розвитку громад.

Ефект м'яких бюджетних обмежень [9] та надмірна орієнтація на поточне споживання. Супутній попередньому ризик, феномен якого полягає в тому, що органи самоврядування нижчих рівнів управління можуть розрахо-

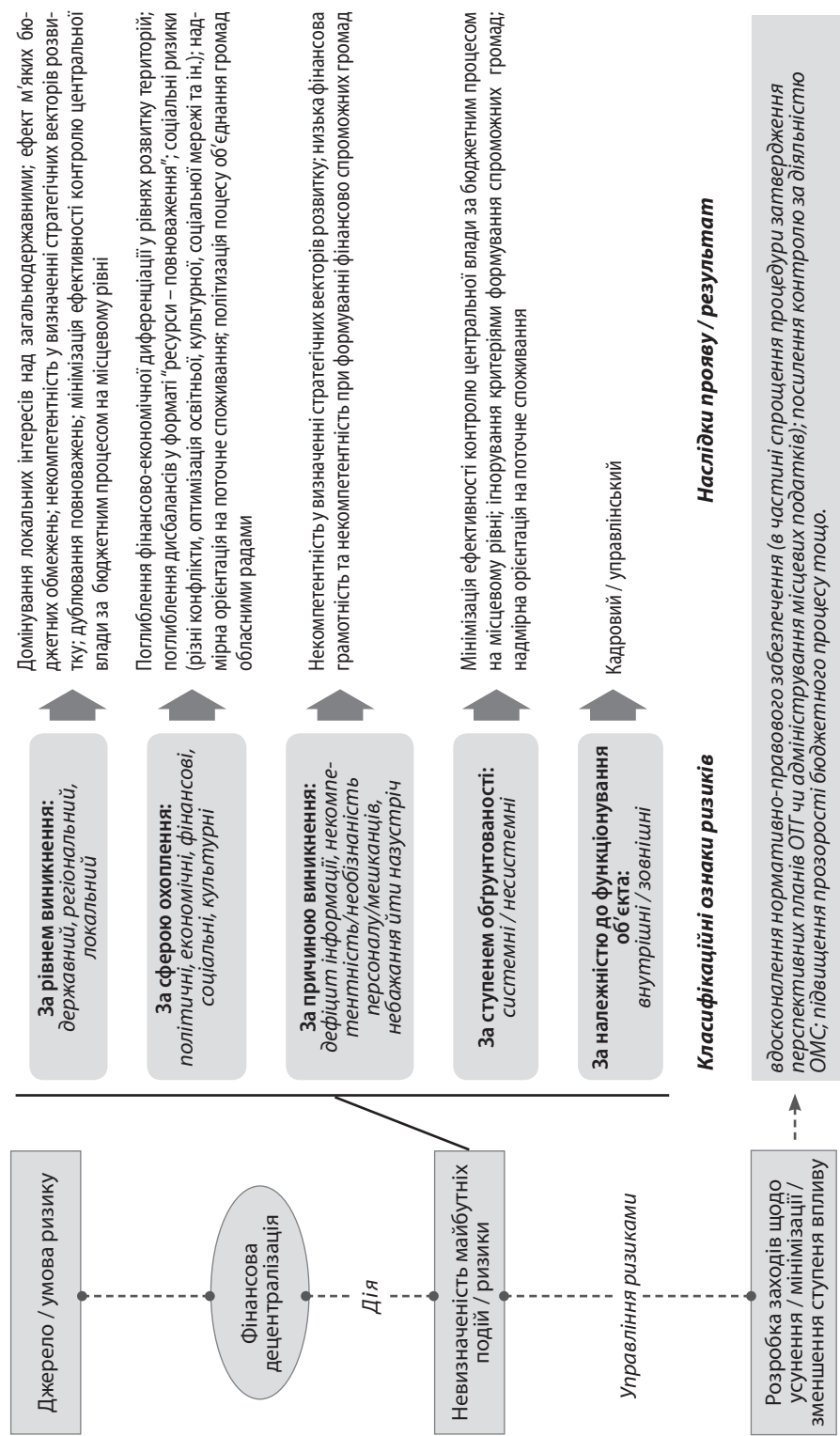

Рисунок. Ризики фінансової децентралізації для формування фінансово спроможних територіальних громад

Складено авторами.

увати на допомогу центральної влади, таким чином, відсутнє “покарання” за власну некомпетентність в управлінні місцевими фінансами. Особливо високою ймовірність його виникнення є в разі, коли місцеві бюджети формуються переважно за рахунок трансфертів із бюджетів вищого рівня (як-от в Україні). Крім того, місцева влада не має жодних зобов’язань перед населенням територій у випадку зростання податкового навантаження, а от вигодами від додаткової фінансової допомоги скористається. Прикладами застосування м’яких бюджетних обмежень є досвід реалізації фіскальної децентралізації в Німеччині та Італії, де вертикальний дисбаланс бюджетної системи, котрий став результатом швидкої децентралізації соціальних видатків, призвів до опортуністичної видаткової політики органів місцевого самоврядування нижчих рівнів. Як наслідок, центральна влада змушена була надавати додаткову фінансову допомогу.

Ігнорування критеріями формування спроможних громад та політизація процесу об’єднання громад обласними радами. Відомо, що фінансова децентралізація призводить до зміни структури доходів місцевих бюджетів і перерозподілу функцій органів місцевого самоврядування в розрізі області, району, громади. В цьому аспекті особливо загострюється конкуренція політичних еліт за інституційні й фінансові повноваження, тож питання необхідності врахування критеріїв формування спроможних громад стає другим, що зрештою призводить до низького рівня підготовки перспективних планів об’єднання громад. У цьому пункті варто згадати про так звані малі громади. За умови відсутності чітко вираженого центру (міста або села) є висока ймовірність уповільнення темпів власного зростання саме таких громад, і при плануванні об’єднання на цю обставину слід зважати. Водночас, як показав вітчизняний досвід реалізації реформи, обласні ради не дуже зацікавлені в підтримці рішень громад про об’єднання, особливо тих, котрі мають привабливу ресурсозабезпеченість.

До речі, такі особливості проведення децентралізації притаманні не тільки Україні. З подібними проблемами стикалися й країни Європейського Союзу, чий успішний досвід з їх розв’язання ми намагаємося запозичити. Між іншим, Данія, модель децентралізації якої є близькою до вітчизняної, створюючи громади від 20 до 40 тис. осіб, не змогла досягти очікуваних результатів: їй не вдалося зменшити бюрократичний апарат та поліпшити й наблизити якість послуг до споживача (радше навпаки). Тобто при формуванні таких великих громад утворилася периферія, де якість послуг навпаки віддалилася від мешканців нових громад.

Соціальні ризики. Процеси поглиблення фінансової децентралізації можуть супроводжуватися появою так званих соціальних ризиків. Ідеться про ситуації, здатні загрожувати добробуту, а отже, й подальшому розвитку новостворених громад. До них належать різні конфлікти (наприклад, через неврахування інтересів членів громади при виборі шляхів/умов об’єднання, внаслідок несправедливого розподілу ресурсів або, що чи не найчастіше спостерігається у вітчизняній практиці, оптимізації соціальної інфраструк-

тури). До цієї групи ризиків експерти нерідко відносять освітні ризики, котрі, приміром, можуть бути спровоковані локальним популізмом (особливо під час виборів) – наприклад, не закривати сільську школу, що в підсумку призводить, з одного боку, до погіршення оптимізації шкільної мережі, з другого – до недофінансування освіти, адже, скажімо, нова формула освітньої субвенції передбачає порівняно менші надходження коштів для громад із надто малою середньою наповнюваністю класів.

Корупція в органах місцевого самоврядування. Для України зазначений ризик обумовлений передусім незавершенням земельної реформи та можливістю перенесення закупівель на рівень місцевої влади. Земельна проблема перейшла в активну фазу після передання у 2018 р. об'єднаним територіальним громадам земель сільськогосподарського призначення поза межами населених пунктів. Оскільки плата за землю є вагомою складовою власних доходів територіальних громад, боротьба за цей ресурс між ними, зацікавленими сторонами всередині них і районною владою тільки посилюватиметься. І так триватиме доти, доки не буде законодавчо врегульовано повноцінного передання громадам земель поза межами населених пунктів із чітким визначенням повноважень органів місцевого самоврядування та порядку здійснення такого передання. Крім того, деструктивними чинниками як проведення реформи бюджетної децентралізації загалом, так і формування фінансово-економічного потенціалу громад зокрема є низька активність громад (фінансово-правова некомпетентність) й, відповідно, небажання брати відповідальність на себе та приймати певні рішення.

Кадровий, або управлінський, ризик є одним із найбільшійших, до того ж характерний не лише для об'єднаних територіальних громад (для необ'єднаних також). Децентралізація передбачає передання не тільки ресурсів, а й повноважень, для забезпечення належного виконання котрих потрібні високопрофесійні кадри, яких хронічно не вистачає. Нерідко низька кваліфікація управлінського апарату органів місцевого самоврядування здатна нівелювати використання потенціалу бюджетної децентралізації (в т. ч. для ефективного формування фінансово-економічного потенціалу територій) та призвести до зниження ефективності функціонування суспільного сектору загалом.

Дублювання повноважень і поглиблення дисбалансів у форматі “ресурси – повноваження”. Фінансова децентралізація уможливорює нарощення обсягів доходів місцевих бюджетів. Водночас органи місцевого самоврядування не можуть розпорядитися ними повною мірою, оскільки центральна влада постійно делегує на місця повноваження, не властиві місцевому самоврядуванню (особливо соціальні) та не забезпечені фінансово належним чином. Зазначене призводить до розбалансування системи місцевих фінансів, не сприяючи досягненню цілей бюджетної децентралізації.

Інший ракурс цієї проблеми пов'язаний із високою ймовірністю покриття території району новоутвореними громадами, що спричиняє настання негативних наслідків – дублювання функцій органів влади. В цьому плані

Україна не виняток. Так, перший етап реформи децентралізації в нашій країні завершився утворенням понад 900 об'єднаних територіальних громад у окремих регіонах, які покрили 100 % території районів. При цьому ключовою умовою ефективного державного управління є розмежування повноважень між органами влади різних рівнів. Тільки за умови чіткого розмежування повноважень між центром, областю, районом і громадою (представницькою/виконавчою владою) разом із співрозмірним фінансовим забезпеченням можна гарантувати якість надання суспільних послуг. Це по-перше. По-друге, розуміння того, які повноваження повинні залишитися в громадах, дасть змогу забезпечити формування нової карти районів у областях. Адже райони, де проживає 170 осіб, і ті, де 5–6 тис., – це різні райони (хоча органи самоврядування в них однакові), як і можливості доступу до адміністративних послуг. Тому на часі – моделювання спроможних районів та окреслення їхніх повноважень.

Некомпетентність у визначенні стратегічних векторів розвитку та формуванні фінансово спроможних (самодостатніх) новостворених громад. Негативні наслідки для утворення фінансово-економічного потенціалу територіальних громад, зумовлені бюджетною децентралізацією, вбачаються також у неточному прогнозуванні (виборі стратегічних / тактичних цілей) власного розвитку, що відображається в неефективності реалізації механізмів залучення фінансових ресурсів. Настав час новоствореним громадам генерувати спроможність до саморозвитку, переходити від успішного адміністрування централізованих коштів до активізації підприємницької діяльності, створення умов для збільшення інвестиційної складової розвитку територій тощо, а отже, що найголовніше, пошуку й мобілізації місцевих фінансових ресурсів.

Поглиблення фінансово-економічної диференціації розвитку територій. Саме цей ризик міжнародні та вітчизняні дослідники вважають найбільшим. Фінансова децентралізація здатна поглиблювати внутрішньо- й міжрегіональну диференціацію за доходами (що якраз спостерігається в Україні за підсумками першого етапу реалізації цієї реформи), оскільки перерозподіл загальнодержавних податків і закріплення за органами місцевого самоврядування переліку власних доходів із правом самостійного встановлення їх обсягу сприяють мобілізації надходжень на територіях із потужним фінансово-економічним потенціалом. Аналогічні проблеми подолали й країни ЄС, чий досвід ми намагаємося запозичити. До речі, рівень соціально-економічного розвитку більшості регіонів, де він низький, особливо східної Польщі (Белосток, Кельце, Жешув, Люблін), після впровадження реформи так і не підвищився [10].

Підсумовуючи викладене, зауважимо, що в процесі формування фінансово спроможних територіальних громад можуть виникати ризики (спричинені децентралізацією) різного характеру, котрі часто взаємопов'язані, тому є сенс розглядати їх у комплексі, щоби передбачити їх наслідки та вжити заходи з їх нівелювання чи мінімізації. Прояви різних форм фінансової

децентралізації спостерігаються практично в усіх економічних системах, але її результативність і ступінь впливу на формування фінансово-економічного потенціалу територій залежать від того, яким чином сформовані підходи до її реалізації.

Для мінімізації ризиків, пов'язаних із поглибленням зазначеної реформи, слід реалізувати низку заходів щодо:

- вдосконалення нормативно-правового забезпечення (наприклад, спрощення процедури затвердження перспективних планів формування територій громад у частині усунення обласних рад від схвалення перспективних планів об'єднання, або поліпшення адміністрування місцевих податків, або врегулювання сплати ПДФО та ін.);

- посилення контролю діяльності органів місцевого самоврядування, що сприятиме запровадженню (на загальнодержавному рівні) механізму моніторингу планування й виконання місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад;

- підвищення прозорості бюджетного процесу та залучення громадськості до управління ним, забезпечення сталості комунікацій органів місцевого самоврядування й громад, що сприятиме зменшенню корупційних ризиків.

Список використаних джерел

1. Луніна І. О. Бюджетна децентралізація: цілі та напрями реформ. *Економіка України*. 2014. № 11. С. 61–75.
2. Малиняк Б. С. Недоліки планування бюджетів об'єднаних територіальних громад органами місцевого самоврядування та шляхи їх усунення. *Фінанси України*. 2019. № 5. С. 79–96. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2019.05.079>.
3. Спасів Н. Я. Оцінка структурних дисбалансів доходів бюджетів об'єднаних територіальних громад. *Світ фінансів*. 2019. № 2. С. 73–84.
4. Опарін В. М. Домінанти та пріоритети фінансового вирівнювання в Україні. *Фінанси України*. 2015. № 6. С. 29–43.
5. Cantarero D., Perez Gonzalez P. Fiscal decentralization and economic growth: Evidence from Spanish regions. *Public Budgeting & Finance*. 2009. Vol. 29, No. 4. P. 24–44. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1540-5850.2009.00941.x>.
6. Boex J., Edwards B. The (Mis-) Measurement of Fiscal Decentralization in Developing and Transition Countries: Accounting for Devolved and Nondevolved Local Public Sector Spending. *Public Finance Review*. 2016. Vol. 44 (6). P. 788–810. URL: <https://doi.org/10.1177/1091142115616183>.
7. Fiscal Decentralisation and Inclusive Growth in Asia: OECD Fiscal Federalism Studies / ed. by J. Kim, S. Dougherty. Paris : OECD Publishing, 2019. URL: <https://doi.org/10.1787/25cf7545-en>.
8. Prudhomme R. The Dangers of Decentralization. *The World Bank Research Observer*. 1995. Vol. 10 (2). P. 201–220. URL: <https://doi.org/10.1093/wbro/10.2.201>.
9. Weingast B., Shepsle K., Johnsen C. The political economy of costs and benefits: a neo-classical approach to distributive politics. *Journal of Political Economy*. 1981. Vol. 89 (4). P. 642–664. URL: <https://doi.org/10.1086/260997>.
10. Саган М. Опыт децентрализации власти в Польше и ее последствия для развития регионов. URL: http://msps.su/files/2011/11/Опыт-децентрализации-власти-в-Польше_MSagan.pdf.

References

1. Lunina, I.O. (2014). Budget decentralization: goals and directions of reform. *Economy of Ukraine*, 11 (36), 61–75 [in Ukrainian].
2. Malynyak, B. S. (2019). Shortcomings of local governments in budgeting for unified territorial communities and their possible solutions. *Finance of Ukraine*, 5, 79–96 [in Ukrainian]. DOI: 10.33763/finukr2019.05.079.
3. Spasiv, N. Ya. (2019). Assessment of structural disabilities in the income of budgets of the united territorial communities. *World of finance*, 2 (59), 73–84 [in Ukrainian].
4. Oparin, V. M. (2015). Dominants and priorities of financial equalization in Ukraine. *Finance of Ukraine*, 6, 29–43 [in Ukrainian].
5. Cantarero, D., Perez Gonzalez, P. (2009). Fiscal decentralization and economic growth: Evidence from Spanish regions. *Public Budgeting & Finance*, 29 (4), 24–44. DOI: 10.1111/j.1540-5850.2009.00941.x.
6. Boex, J., & Edwards, B. (2016). The (Mis-) Measurement of Fiscal Decentralization in Developing and Transition Countries: Accounting for Devolved and Nondevolved Local Public Sector Spending. *Public Finance Review*, 44 (6), 788–810. DOI: 10.1177/1091142115616183.
7. Kim, J., & S. Dougherty (Eds.) (2019), *Fiscal Decentralisation and Inclusive Growth in Asia*, OECD Fiscal Federalism Studies. Paris: OECD Publishing. DOI: 10.1787/25cf7545-en.
8. Prudhomme, R. (1995). The Dangers of Decentralization. *The World Bank Research Observer*, 10 (2), 201–220. DOI: 10.1093/wbro/10.2.201.
9. Weingast, B., Shepsle, K., Johnsen, C. (1981) The political economy of costs and benefits: a neoclassical approach to distributive politics. *Journal of Political Economy*, 89 (4), 642–664. DOI: 10.1086/260997.
10. Sagan, M. (n. d.). *The experience of decentralization of power in Poland and its implications for regional development*. Retrieved from: http://msps.su/files/2011/11/Opyt-decentralizacii-wlastii-w-Polshe_MSagan.pdf [in Russian].